

Kia motuhake te noho a te kaumātua

**He nui ngā taimahatanga o
te kaumātuatanga.
Kia kaua te ū ki te noho motuhake
e pērā.**

Ko te noho ki tōu anō kāinga, ko te manaaki i tō hauora me te korikori tinana, otirā, ko te noho i ngā rā o tōu ao e ai ki tāu anō i pai ai he mea whai tikanga nui ki te oranga hinengaro me te hauora whānui o te kaumātua.

Heoi, hei hoa haere mō te kaumātuatanga ko ētahi taimahatanga ā-hauora, me te aha, ka hua hoki pea ko te mataku, mā konei e aukatihia ai te āheinga o te kaumātua ki te rongo i ngā painga nui ka taea i ngā rā o tōna ao.

**Ko te mataku kei riro tō
rātou āheinga ki te noho
motuhake tētahi o ngā
take matua e kore ai te
kaumātua e tono āwhina.**

Ki te pā te tūraru ki tētahi kei hinga ia, kei aituā rānei, mēnā rānei he momo mate e pā ana, mēnā rānei e noho ana ia ko tōna kotahi, tērā hoki pea te tūraru kei riro ia i te ringa kaha o Aitūā. He nui tonu ngā wā e āhua horokukū ai te kaumātua ki te tono āwhina i ngā wā e matea ana.

**Te tino kāinga rua i te korenga ōu
hei kāinga tahi.**

He māharahara nui te whakaaro ake, ki te pā tētahi aituā, ki te pupū ake rānei tētahi raru hauora ki tētahi o ō mātua, o ō kura tangata rānei, kei wāhi kē pea koe e ngaro ana i te wā e matea ana koe.

Mā te whai Pūoho Hauora nā Hato Hone e taea ai tana tono āwhina, ahakoa tē taea te toro ki te waea. Ki te horo te wā urupare ka tonoa ana he āwhina, ka nui ake te tūpono ka ora te tangata, ka iti iho te hunga ka tukuna ki te hōhipera noho ai, ka mutu, ka poto iho ngā wā noho atu ki rō hōhipera.^{1,2} Mā te whai Pūoho Hauora nā Hato Hone e manaakitia ai te noho motuhake a tō kura tangata, e ngākau titikaha ai, e mauri tau anō ai kourua tahi.

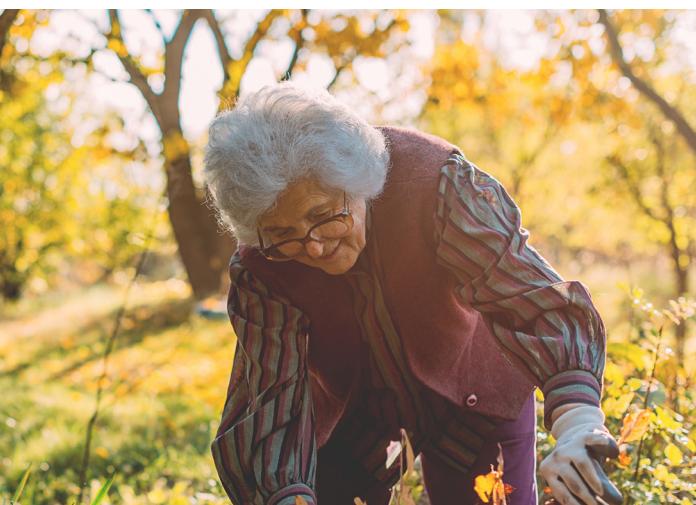
He Pūoho Hauora nā Hato Hone.

He āwhina mā te pēhi noa i te pātene, i te ao, i te pō.

Ko te Pūoho Hauora nā Hato Hone te momo pūoho hauora ka kaha tūtohua e ngā rata me ngā nāhi ki ngā tūroro e manaakitia ana e rātou.³ Hei ngā wā katoa, ka whai wāhi hāngai atu te tangata mau pūoho hauora ki a Hato Hone St John, otirā, koia tētahi o ngā waitohu ka whakaponotia nuitia i Aotearoa.⁴

- Koia nahe te pūoho hauora ka hono hāngai atu ki a Hato Hone St John.
- Ko ngā tāngata ka tuku urupare atu ki ngā tono āwhina nā te pūoho hauora, nō Hato Hone St John tonu.*
- Ko te hunga ka whakarite atu i te pūoho hauora ki tōu nō roto mai o te kapa o Hato Hone St John.
- Ko ngā mahi manaaki ki tua me ngā toronga ki ngā kāinga he mea mahi nā te kapa o Hato Hone St John.

*Kāhore a Hato Hone St John e tuku ratonga ohotata ki Te Whanganui-a-Tara me Wairarapa.

Kia tau tō mauri. Kia noho motuhake ō kura tangata.

He ngāwari noa te whakahaere i te Pūoho Hauora nā Hato Hone:

Pēhia te pātene

Me pēhi noa te pātene i te tāhei, i te kōmore rānei, kia oreore ai te pūoho, kia tukuna anō ai te tono āwhina ki a Hato Hone St John.

Hono hāngai atu ki a Hato Hone St John

Ka hono hāngai atu te Pūoho Hauora nā Hato Hone ki a Hato Hone St John tonu, nā reira e wātea ana ngā manaakitanga a te hunga mātanga i te ao, i te pō.

Whāia ngā manaakitanga e tika ana

Katoa ngā whakaoreoretanga pūoho hauora ka aromatawaitia e Hato Hone St John, me te aha, ka tukuna ngā āwhina e tika ana. Ka pēnei pea i tā tētahi nāhi, i tā tētahi manapou rānei whakatau mā te waea i ngā manaakitanga e tika ana hei ngā wā ohotata-kore. Mēnā kua pā kē te taimaha nui, mēnā rānei e rangona ana te tūraru kei pā a Aituā, ka tonoa atu e mātou he waka tūroro, he waka urupare hohoro rānei. Kia tau tō mauri i te mōhio, ko mātou hei manapou i te ao, i te pō.

He nui ngā momo ara ka taea

Ahakoa pea te hiahia mō ngā wā kei te kāinga, mō ngā wā rānei kua puta ki te ao, ka taea e mātou tētahi ara motuhake te whakarite e tika ai te manaakitia o tō tūroro, o tō kura tangata rānei.

E wātea ana he whakamātautanga UTUKORE.

He utu tautoko

Ka wātea pea ētahi utu tautoko mā te tari o Te Hiranga Tangata hei wāhi nō te Utu Hauātanga.⁵ Ka taea tēnei te wānangahia me tō rata, i tētahi whakaaturanga UTUKORE rānei ki tō kāinga me tētahi māngai mō te kaupapa Pūoho Hauora nā Hato Hone.

**Ngā Pūoho Hauora nā
Hato Hone – te tino kāinga rua i
te korenga ōu hei kāinga tahi.**

Whakapā mai i tēnei rā e tīmata ai tētahi whakamātautanga UTUKORE.

E whakaritea ai tētahi whakaaturanga UTUKORE ki tō kāinga, e wānangahia ai rānei ngā ara e wātea ana, waea mai ki **0800 50 23 23**.

Whāia he māramatanga atu anō i stjohnalarms.org.nz, kōrero tahi rānei me tō rata, me tō nāhi rānei.

TSANZ
Telecare Services Association
New Zealand

Ngā Tohutoro: 1. Roush RE, et al. South Med J. 1995;88(9):917-22.
2. Bernstein M. Manag Care Q. 2000;8(1):38-43. 3. Ngā raraunga a Hato Hone St John. Clarity Insight, Hune 2022. 4. Readers Digest 2022 Trusted Brands Survey. 5. Kāhore pea e hāngai ki ngā kirimana ā-rōpū.